

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р **Силвия Трифонова Трифонова-Праматарова**, **Университет за национално и световно стопанство (УНСС), София**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма “Финанси, застраховане и осигуряване”, Висше училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), София

Автор: докторант Мачей Слюсарчик

Тема: „Метод на проектиране в управлението на корпоративните финанси в Република Полша”

1. Общо описание на представените материали

Със Заповед № 81/14.02.2025 г. на ректора на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) проф. д.ю.н. Борис Велчев, съм назначена за член на научното жури за осигуряване на процедурата за защита на дисертация на тема „Метод на проектиране в управлението на корпоративните финанси в Република Полша“ за придобиването на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, икономически и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване”.

Материалите, представени от ВУЗФ, включват всички необходими документи за процедурата, а именно: автобиография на полски език, дисертационен труд на руски език, автореферат на български и на английски език, списък на публикациите, резюмета на публикациите, справка за изпълнение на националните минимални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, декларация за достоверност и оригиналност. Понеже автобиографията на докторанта е представена само на полски език, препоръчвам да се изисква чуждестранните докторанти да представят автобиографиите си и на английски език.

2. Кратка биографична информация на кандидата

Мачей Слюсарчик е завършил Икономическия университет в Пила, специалност „Управление на човешките ресурси“ в ОКС „бакалавър“ и специалност „Икономика и управление“ в ОКС „магистър“. От 2023 г. досега той работи като заместник-директор на Института по управление, икономика и логистика към Померанския университет за приложни науки в Старогард Гдански. Преди това той е работил като директор на клон в TEB Edukacja Sp. z o. в Пила, ръководител на проекти в Safe House Sp. z o., старши мениджър на Инспектората за възобновяема енергия в

DOEKO Group и др. Видно е, че кандидатът има богат практически опит в сферата на икономиката и финансите.

3. Актуалност на темата и уместност на целите и задачите

Темата на дисертационния труд на Мачей Слюсарчик е интересна и актуална, тъй като засяга проблема за метода на проектиране в управлението на корпоративните финанси в Полша. Изследването дава възможност на читателя да се запознае с връзката между ефективното управление, използването на инструменти за проектиране и финансовите резултати. Мотивацията на докторанта да изследва тази проблематика произтича от неговата професионална дейност. Трудът е насочен конкретно към строителната индустрия в Полша.

Целта на дисертационния труд е да се идентифицират вътрешните фактори на компанията, които определят ефективността на управлението при използване на метода на проектиране.

Конкретни цели, които на практика са задачи на дисертационния труд, са свързани с избор на оптимален метод на управление в строителна фирма, уточняване на организационните компетенции, необходими за ефективното управление на проекти и др.

4. Познаване на проблема

Докторантът е добре запознат с проблема на дисертационното изследване. За това допринася и неговият богат практически опит. Дефинирани са предмет на изследването, изследователска теза, хипотези и ограничения на изследването. Предмет на изследване е методът на проектиране и неговото въздействие върху ефективното управление на бизнеса.

Изследователската теза на труда, наречена основна хипотеза, е, че методът на проектиране, обогатен с допълнителни методи за управление, спомага за повишаване на ефективността на управленските дейности на строителната организация. Основната хипотеза е допълнена с три работни хипотези.

5. Методология на изследването

За изпълнение на целите и задачите на дисертационния труд са използвани разнообразни изследователски методи: теоретико-методологичен анализ, сравнителен анализ, метод на анкетно проучване, преглед на литературни източници по проблемите на изследването, дескриптивен анализ, метод на анализа и синтез, метод на индукция и дедукция, графичен и табличен метод, и др.

Авторът е провел анкетно проучване, обхващащо общо 300 избрани предприятия в строителния сектор в Полша, от които са получени 1 271 отговора с помощта на въпросници. Въпросниците са разпространени сред мениджъри, директори, ръководители, президенти и собственици на фирми. В дисертацията са обработени статистическите данни, събрани от въпросниците, и са анализирани финансови показатели, което дава възможност да се идентифицират тенденциите и

общите практики, използвани от строителните фирми в Полша в областта на финансовия мениджмънт.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с общ обем от 195 страници, като същинската част обхваща 192 страници. Изложението се състои от увод, три глави, наречени раздели, заключение и две приложения. В първото приложение е посочен въпросникът към мениджъри, директори, ръководители, президенти и собственици на строителни фирми в Полша. Във второто приложение са представени критериите за наблюдение по метода Делфи.

Библиографията на труда включва множество литературни източници – общо 197 източници, в т.ч. 196 монографии, студии и научни статии, 1 позиция нетография. Трудът съдържа 2 таблици и 40 фигури.

Първа глава на труда е посветена на теоретико-методическите концепции в областта на управлението на предприятието. Докторантът е разгледал теоретичните дискусии относно анализа на управленските аспекти, концептуалната теория на метода на проектиране, компетенциите на ръководителя на проекта и компетенциите в процеса на управление.

Втора глава на труда е посветена на анализа на практическото приложение на метода на проектиране. Акцент е поставен върху ролята на мениджъра на управление на проекти, неговите умения, ролята му в управлението. Посочени са формалните изисквания към ръководителя на проекти и неговите компетенции. По-важно място правилно е отделено на финансовите показатели в проекта, анализа на рентабилността на проекта чрез показателите възвращаемост на инвестициите (ROI), вътрешна норма на възвръщаемост (IRR) и нетна настояща стойност (NPV).

Трета глава на дисертацията е посветена на резултатите от проведеното от автора анкетно проучване сред представителите на строителната индустрия в Полша, вкл. мениджъри, директори, ръководители, президенти и собственици на фирми. Чрез прилагане на количествени статистически методи на първо място са обработени статистическите данни, събрани от въпросниците, и са анализирани финансовите показатели, а на второ място е приложен качествен анализ. Анализът на отговорите на представителите на строителната индустрия дава важна представа за текущите тенденции и проблеми в управлението на строителни проекти. Установява се, че строителният сектор в Полша, някога смятан за сектор, базиран предимно на техническо изпълнение, вече е по-сложен от финансова и стратегическа гледна точка. За ефективното управление на строителна фирма използването само на финансови показатели не е достатъчно, а е необходимо да се разработват нови методологии и инструменти за управление, адаптирани към спецификата на строителната индустрия. Интегрирането на финансови данни с оперативните

аспекти на управлението на проекти е ключов елемент на ефективното управление на проекти в строителството.

Основните резултати от изследването са представени в заключението. Обобщава се, че строителната индустрия в Полша в момента е в процес на трансформация на практиките за управление на проекти. Финансовите резултати, интегрирането на данни, холистичният подход и гъвкавостта се превръщат в ключови елементи на тази еволюция.

7. Научни приноси и значение на резултатите от изследването за науката и практиката

Приносите на дисертационния труд на Мачей Слюсарчик могат да се обобщят, както следва:

1. Теоретично обосноваване на значимостта на метода на проектиране във финансовото управление.
2. Идентифициране на факторите, които определят ефективното управление на проекти с помощта на финансови показатели по примера на строителната индустрия в Полша.
3. Извеждане на текущите тенденции и проблеми в управлението на строителни проекти в Полша на базата на проведено авторово анкетно проучване сред строителни фирми в страната.
4. Обвързване на финансовите резултати, интегрирането на данни, холистичният подход и адаптивността на строителните фирми в Полша към динамичните промени в бизнес средата с ефективното управление на проектните финанси.

8. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е представил 6 научни публикации по темата на дисертацията, които са под формата на 4 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове, и 2 глави от монографии. Докторантът има както самостоятелни публикации, така и публикации в съавторство.

9. Оценка на съответствието с националните минимални изисквания

Справката за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8 Икономика, показва, че представените от докторантката публикации формират 88,3 точки.

10. Лично участие на кандидата

Считам, че дисертацията е дело на самия докторант.

11. Автореферат

Авторефератът отговаря на структурата и съдържанието на дисертационния труд. Той е в обем от 21 стр.

12. Критични бележки, въпроси и препоръки

Имам следните критични бележки и препоръки към труда на Мачей Слюсарчик:

1. За да е по-пълнен анализът, препоръчвам на автора да направи изследване на наличието на връзки между получените отговори от анкетното проучване. Причината е, че в Раздел 3 (Глава 3), наречен „Изследователски раздел“, са представени процентите на отговорите от анкетното проучване, което също е статистическо изследване, само че е едномерно честотно (дескриптивно), а ще бъде много по-удачно да се потърсят връзки между получените отговори от анкетното проучване.
2. Понеже автобиографията на докторанта е представена само на полски език, е много трудно разбирането ѝ. Препоръчвам на ВУЗФ да изисква чуждестранните докторанти да представят автобиографиите си и на английски език.
3. Необходима е цялостна стилистична, пунктуационна и граматическа редакция на труда.

13. Лични впечатления

Не познавам докторанта и нямам никакви лични впечатления за него.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на тема „Метод на проектиране в управлението на корпоративните финанси в Република Полша“, с автор Мачей Слюсарчик, е задълбочено изследване на тази проблематика. Представените материали са съобразени с изискванията на Закона за развитие на академичните кадри в Република България (ЗРАСРБ) и Наредбата за прилагане на ЗРАСРБ, както и Наредбата за прием и обучение на докторанти във ВУЗФ. Въз основа на това давам положителна оценка на научните изследвания, представени в горепосочения рецензиран дисертационен труд и автореферат, и предлагам на уважаваните членове на научното жури да присъдят на Мачей Слюсарчик образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, икономически и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“, Висше училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), София.

12.03.2025 г.
София

Рецензент:

(проф. д-р Силвия Трифонова-Праматарова)